

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Palánka, Fő-utca 281. szám.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Feladó szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkesztő: Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:
 Egész évre 6— K
 Fél évre 3— K
 Amerikába egész évre 8— R
 Nyilvántartási sora 30 fillér.

»Álljunk meg egy szóra!«

Igenis álljunk meg! De ez alkalommal ne meddő politikai beszélgetésre. Sokkal több sebből vérzik már az ország, semhogy kedvünk volna ez alkalommal az elmondandókba politikai céltatol keverni, csak egyszerűen utalunk azokra a híresztelésekre, mely szerint a legközelebb a törvényhozás elé kerül a községek adminisztrációjának államosítása és így el fogunk érkezni ahhoz az időponthoz, amikor Magyarországon lesznek „magyar királyi állami” falvak és ezekben a magyar királyi falvakban nyoma sem lesz a társadalmi tevékenységnek, mert mindenre rá fogja tenni a hivatalos apparátus a maga bürokratikus bélyegét.

Szomorúan állapítjuk meg ezt a tényt, mert hiszen a magyar falvakban csak a legutóbbi kezdett életrekelni a társadalmi tevékenység, csak a legutóbbi évtizedekben indult fejlődésnek a szövetkezés és egyesülés erejéből fakasztott intézmények láncolata, melyekre az új rend tervezői ügyeit sem vetnek, sőt a tervbevett községi adminisztráció államosításával kapcsolatban mintegy ellenszerről iparkodnak gondoskodni abban a tekintetben hogy a magyar falvak kis embereinek társadalmi tömörülései elé a jövőben mesterséges gátak emeltessenek.

Azokban a tervekben ugyanis, melyek a faluk közigazgatásának államosításáról szólnak, nem látjuk beillesztve azokat az intézkedések melyek köteleességévé tegyék a leendő állami községeknek, a faluk lakóinak társadalmi tömörüléseinek előmozdítását. Nem látjuk az államosítási törekvések tervezeti paragrafusai között a legnagyobb szociális jelentőséggel bíró közegészségügy mikénti megjavításának lerakott alapjait?

Meg kell állapítanunk ugyanis, hogy míg a közelmúlt évtizedekben a nép gazdasági szervezkedések érdekében, és igen nagy részben a községek vezetésére hivatottak segédelmével és közreműködésével szép eredményeket értek el, amint ezt a legutóbbi napokban az ország minden részéből a fővárosba sereglett és az „Országos Központi Hitelszövetkezet” valamint a „Hangya” szövetkezet kebelébe tartozó vidéki szövetkezeteknek vezetői előtt ismeretes és immár százezerrel szóló hiteles kimutatások is igazolhatják; addig szomorúan kell konstatálnunk, hogy a nép egészségügy fejlesztése, a közegészségügy javítása, az orvosok munkájának méltányolása, különösen pedig a mindezért célzó társadalmi alakulások támogatása terén mind a mai napig nem történt semmi.

Hirek.

Egy fehér selyemzászló. Az ázsiai oroszországi Tiflisz városból a kaukázusi muzeum érdekes ajándékot küldött az újvidéki muzeumnak. Előzetes értesítés után ugyanis egy fehér selyemzászlót küldött, amely alatt a szabadságharcban magyar honvédek harcoltak. A zászlót ugyanis a szabadságharc után a menekültek magukkal vitték bujdosó utjukra Törökországba, a honnan különböző visontagságok után a kaukázusi muzeumba került, mely most visszaszolgáltatta a becses eredményt.

Teaivókra nézve fontos. Minden teaismerőnek és mindazoknak, akik barátjai egy csésze zamatos, illatos teának, saját érdekében áll, hogy az United Kingstom Tea Company London, angol királyi udvari szállítók, a walesi herceg, számtalan európai kapacitás, intézetek és több ezer szálloda szállítójának világhírű U. K. jegyű teájával próbát tegyenek. Az United Kingstom Tea Company közvetlenül Indiában és Kinában eszközli vásárlásait és így módjában van válogatott finom minőségű teát szállítani. E cég londoni villanyüzemű berendezései a maga nemében a legnagyobbak Európában. A keverékek a legnagyobb szakudással és hozzáértéssel állítatnak össze, úgy hogy

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
 tüdőgyulladások után.

Égészséges tüdők erős étvágy óvszer a
 tüdővész ellen.

azok zamat és illat tekintetében a legkényesebb igényeket is kielégítik. — Különlegességekben ajánlja az United Kingstom Tea Company »Kingstom Melange« keverékét, amely a birminghami és windsori angol királyi udvarnál, ugyszintén a legmagasabb arisztokracia körében évek óta használatban van. E világmárka főképviselője: Reszely Károly, Palánkán. Kívánságra készséggel küldenek ingyen és bérmentve izelő mintát.

Jó lucerna termés. A mesterséges takarmánynövények természetese hova-tovább nyer jelentőségben, mert az állattartás ma már mezőgazdaságunk egyik legjövődelműzőbb ága. Különösen a lucerna és lóhere féleknek van nagyon fontos szerepe, amennyiben ezek nemcsak nagy tömeget, de egyszersmind igen kitűnő takarmányt is szolgáltatnak; ezeket kellene tehát nagyobb területen, de jobban előkészítet, jobban trágyázott talajon termesztetni, a magyar gazda azonban ezen növények természetese körül sem fejt ki mindig kellő gondot, távolról sem olyant mint a német gazdák. Lucernának, lóherésnek szánt talaját nem műveli elég mélyen, nem alkalmaz elegendő istáló trágyát, különösen pedig nem használ foszforsav tartalmu műtrágyákat, holott e növények foszforsav fogyasztása rendkívül nagy, s így természetes, hogy az alkalmazott szuperfoszfátot nagy természetbellel hálálják meg. Gyárfás József-nek, az orsz. magy. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetőjének, most megjelent »Lucerna és lóhere kísérletek tanulsága« című munkája kimerítően ismerteti ugy a szerves, mint az ásványi trágyák hatását a lucerna és lóherére, s azon hazai kísérletek kivétel nélkül kedvező eredményét melyek az ország különböző helyein lóhere és lucerna műtrágyázással végeztettek.

Eljegyzés. Marianovich Elemér eljegyezte Grams Berta kisasszonyt, Palánkán. Gratulálunk!

A villamvilágítás. Mint értesülünk a palánkai villamvilágítás a megvalósulás felé közeledik, és már legközelebb átadják a vállalkozónak.

Betegsegélyző. E hó 27-én lesz a delegáltak megválasztása a betegsegélyző részéről. A munkaadók az ipartestület helyiségében szavaznak, a munkások pedig Palánka község-házánál. Figyelmeztetjük a munkaadó és munkaadó nőket, hogy szavazati joguk csak azoknak lesz, akik szavazati igazolványt szereznek az újvidéki

betegsegélyző egylettől, melyet kérésre megküldenek. Bővebbet a jövő héten.

Közgyűlés. Aprilis 28-án rendkívüli közgyűlést tart a Honi fonó és kötélverőgyár r.-t Hódságon, amelyen a társaság fennállása vagy felszámolása tekintetében határoznak. A gyár 1907 ben alakult 1,750.000 K alaptőkével, de sehogysem tudott boldogulni, miután a konkurrens Szegedi Kenderfonógyár olyan szubvenciók kedvezményt kapott, hogy 1920-ig hasonló vállalat nem részesülhet állami támogatásban. A szegedi gyár hatszor annyi tartalékot halmozott fel, mint amennyi alaptőkéje van, lenyomta a termékek árát, amiben a Honi fonógyár nem tudott vele lépést tartani, miután alig van tartaléktőkéje.

Zomborban Tóth József szobafestő fogadásból 20 üveg sört akart meginni. A 16. üvegnél lefordult a székről és meghalt.

1529kig. 1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrog vármegyei palánkai járásában Szilbács székhelyei rendszeresített körorvosi állás lemondás folytán megüresedvén arra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi működésüket igazolói okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi május hó 25-ik napjának délutáni 5 órájáig hozzám nyujtsák be. A később beérkezett, vagy később fel nem szerelt kérvényeket figyelem kívül hagyom.

A körorvos székhelye Szilbács nagyközség és a kórhöz még Parrag nagyközség tartozik.

Az állás javadalmazása: évi 1600 törasszifetés, 800 koronáig emelkedhető és nyugdíjba beszámítandó 200 korona ötdéves korpótlék és 600 korona lakpénz, valamint a szabályrendeletileg megállapított rendelési-, látogatási, fuvar- és egyéb díjak.

Megjegyzem, hogy a lemondott körorvos a községektől nagyobb összegű személyhez kötött pótlékokat élvezett, továbbá azt is miszerint kilátás van arra, hogy a községek a körorvos részére a lakást a közel jövőben természetben szolgáltatandják.

A választás kitűzése iránt külön fogok intézkedni.

Palánkán, 1913. évi április hó 15-én

Zsigmond János
főszolgabíró.

A tűzoltókocsis halála. Megrendítő szerencsétlenség történt a mult napokban Szabadkán a Zentai-úton. Egy tűzoltókocsis nádat hozott egy paraszt szekéren, amely elé tűzoltólovak voltak fogva. Ezek egy kéve lecsúszott nádtól megvadultak és elragadták a kocsit. A kocsiról aztán leesett a szerencsétlen ember s a néhez teherrel megrakott szekér alá került, mely agyonnyomta.

Nagy villamtelep a Bácskában. Óbecse nagyközség szerdai közgyűlése kimondotta az »Ada moholi villamos r.-t.« átvételét illetve saját villamostelepébe való olvasztását. Így az óbecsei villamtelep Adától le Szentamásig hat vagyonos és népes község villamszükségleteit fogja szolgálni, mintegy 20 ezer lánngal. Két 400 lóerős gépet állít be erre az óbecsei telep, ami a terv szerint 81 ezer K jövedelmet biztosítana 54 ezer K kiadással szemben. A telep nappali áramra is berendezkedik sőt tervbe van véve Zentától—Szentamásig villamosvasut létesítése is.

A nagybecskerek-titel-zsabyai vasutra az engedélyiratokat a kereskedelmi ministerium már 1905-ben kiadta, de akkor ennek az eredetileg kb. 31 km. hosszú tevezett vonalnak a kiépítése azon akadt meg, hogy a titeli hid kiépítése elé akadályok tornyosultak. Most az állam késznek nyilatkozott a hid költségeinek egy részét magára vállalni azzal a kikötéssel, hogy a vasutvonal Nagybecskerek-gyártelepről kiindulólag Titelen, Tündéresen, Dunagárdonyon át Zsabyaiáig 53.300 km. hosszúságban épüljön ki, hogy később hozzácsatlakozhassék a titel-pancsovai vasut. A h. é. vasut érinteni fogja Romanpécska, Perlasz Rudolfsgnád állomásokat és azután a bácsbodrogvármegyei h. é. vasutakhoz fog csatlakozni.

Boldogasszonyfalva. F. hó 4-én az itteni motoros-malomban Hütterer Nándor 40 éves főmolnár jobb felsőkarját a hengerek kerekai szétzúrták, úgy hogy dr. Székely Mór községi orvos kénytelen volt az összeroncsolt kart amputálni. A vérzés csillapítása után a szerencsétlen embert az újvidéki kórházba vitték, hol hétfőn megoperálták. Hütterer remélhetőleg életben marad. Felesége és négy apró gyermeke súlyos nélkülözésnek vannak kitéve.

Steckenpferd

lilliomtejszappan

Bergmann & Co. Teschen a. Elbe.
elérhetetlen hatású széplők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerővélel bizonyíthatunk. Gyógyítárokban, drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Színügy páratlan hatású női kézápolószer a Bergman »Manera« lilliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!

Ha forhinnal permetez Rézkénporral poroz és Bagcillal öli a szőlőmolyt:

I - SZOR kevesebb a gond.
II - SZOR kevesebb a munka.
III - SZOR kevesebb a munkabérl.

FORHIN
FORHIN

a sokszorta megjavított bordói keverék és számtalan köszönő- és elismerő levél tanúsága szerint mindenütt a **legnagyobb megelégedéssel** használják. A -nak nincs üledéke, viabe dobva azonnal oldódik és biztosan pusztítja a peronosporát; egy kész anyag, főkátrássa rézgálic, tapadóképesége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele; használata óriási munka- és pénz-megtakarítást jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek
FORHIN

használnak saját érdekében Californián lét, a gyümölcsrevátok elleni védekezés-re rovarenyvet minden kártékony rovar lekötésére, rovarfogó övet az összes kártékony rovarok elfogására, Laurinát a rovarok ellen nyári védekezésre. Lauril Karbolneum-t a rovarok elleni téli védekezésre. Lauril oltóvlaszt az oltványok nemesítésére, Ichneumint a szenge virágok permetezésére, Nicotin Quassilaktivatot fajsókák permetezésére, Topomort mezei gerek pusztítására. Pszopilt rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet **ingyen** és **bérmertve** küld az összes érdeklődőnek a szőlőpermetezési anyaggyár Budapest, VI. Váci-ut 93., V. valamint képviselője: **Rosenberg Adolf** Bácsalmás.

Czigányprimás!

„Király Ernő mulat” ez a címe a legújabb rendkívül sikerült humoros dupla gramofon hanglemeznek, azonkívül „Sokszor vagy szeretnék álmatl”, „Futóbolond”, „Temetés volt a falu an” eb. darabja 2.50 fill. E hanglemek eredeti felvételben kizárólag egyedül csakis

Wagner

„Mangsz-Király-e-nál kaphatók. — Budapest, VIII. Jászai-körút 15v. Alig használt nagy dupla hanglemek oriai választékban darabja csak 60 fillér. Legolcsóbban javít! — Lemezsere ingyen! Kérjen nagy í ény ké p s árjegyzéket. **Óvást! Figyelem a „Wagner” névre és a 15. házszámra.**

A fájdalom csillapító

szerék már sokszor megkímélték az embert nagyobb operációk átvetésétől. A **prágai házikenőcs** (Zugsalbe) megbízható szernek bizonyult 40 év óta. Megóvja a sebeket, enyhíti a gyuladást és fájdalmat, hűsítőleg hat, a behagedést előmozdítja.

Postal küldés naponkint.
1 doboz 70 fill. — 3 k. 16. f. előzetes postai beküldés ellenében 4 doboz, 7 kor ellenében 10 doboz bérmertve küldetik Ausztria-Magyarország minden állomására. FIGYELNI tessék a szer készítő nevére az árra és védjegyre. Valódi csak 70 fill.
B. FRAGNER cs. és kir. udv. szállító.
Gyógyszertára a »fekete sashoz.«
Prag, Kleinseite, Neruda-utca sarkán, 203. sz. Raktárak Ausztria-Magyarország gyógytáiraiban.

INGYEN
megkapja a kir. szülészeti intézet főbábájának magyar nyelvű utasítást arra nézve hogy mily módon óvhatja meg nejét a túlnagy gyermekülés ellen. Eredmény biztosítva. Köszönő levél czerszáma Frau A. Kaupa, Berlin SW315. Lindenstr. 51.

Ilyen nehéz **Sertést** bir ön a **Barthel-féle takarmánymész** hozzáadásával 11 hónap alatt elérni; legjobb és legolcsóbb szer a csontképződés, hasmenés, gyomor betegség megjavítására, teheneiknél a tejzsaporítást előmozdítja, tyukoknál elősegíti a tojásmennyiséget stb.

Leírás és ismrtető ingyen.
5 Kg. próba 2'— K postán.
Barthel M. és Társa, Wien X.
Siccardsburggasse 44.

Ho lám . . . Ez a valódi Jacobi antineocia

Milliók használják **Köhögés** rekedtség, hurut, nyálkásodás, görcsös köhögés és hóhurut ellen **Kaiser mell-karamellait** »A 3 FENYŐVEL.« 6050 közjegyz. hitel. bizonyítv. orvosoktól és magnásoktól, szavatoltják biztos sikeret Rendkívül kellemes és jóízű bonbonok Csomagja 20 és 40 fill. é r. Kapható gyógyszertárakban és a legtöbb drogeriában.

Kawa-Santal Kapszulák kitűnő szer húgycsőfolyás kánkó, herelob hólyag-hurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz 3 korona.
Dr. Bojta-Injekció ezzel egy idejűleg használva. Orvosilag ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill. Ehhez egy fecskendő férfiaknak vagy nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezeség.
Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású festezéggátlóknál, reuma-csúz., fej-, fogfájásnál és bőrvizketegséssel. 1 próba üvegecske 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.
Skibanke M. K. gyógyszertára a »Kereszte-hez.
TEHESVÁR, Erzsébetváros, XIV, Hunyadi-ut 30.
Viszontelárusítók jól fizetve.

Parfumerie „Hez“ illatszertár (12)
háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. BUDAPEST, VIII. Losonci utca 13/e.

Reklámunk óriási eredménye. Újabb reklamációra ösztönöz, melynek nyomán szelekt. közönségünknek még nagyobb és szembeszökőbb előnyöket biztosítunk.

Újabb előajánlatunk:

- 1 csomag 2 korona 50 fillér (19 drb.)
- 1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfinomító
- 1 drb francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol powderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle fogpor
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag Amerikai Shampoon hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
- 10 drb. szekrény- és ruhaillatolító (francia Sachet-lap).

Összesen 19 drb. 2 korona 50 fillér-é.
Portó 50 fillér. (Lehet bélyegeken is.) Ha fenti cikkek a hirdetésnek meg nem felelnek, a pénzt vissza adjuk.
Szállítások naponta eszközöltek.
16 oldalas illatszert és háztartási értesítőnköt kívánatra ingyen s bérmertve kültjük.